

ผลกระทบของการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวและบุพปัจจัยต่อการรับรู้ ผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย

ศรিতปรีชา ไทยวงษ์^{1*}

ประยงค์ มีใจชื้อ²

นรพล จินันท์เดช³

Received 20 July 2022

Revised 6 December 2022

Accepted 13 December 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวและบุพปัจจัยต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างคือบุคลากรในโรงพยาบาลรัฐบาลจำนวน 501 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิแยกตามต้นสังกัดในแต่ละชั้นภูมิ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัยประกอบด้วยสี่องค์ประกอบคือ วัฒนธรรมองค์กร สมรรถนะการจัดการความรู้ การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว และผลการรับรู้การดำเนินงานองค์กร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งเป็นไปรษณีย์ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคอยู่ในช่วง 0.60 – 1.00 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมานด้วยแบบจำลองสมการโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่าวัฒนธรรมองค์กรส่งผลกระทบต่อสมรรถนะการจัดการความรู้ การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวและการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร สมรรถนะการจัดการความรู้ส่งผลกระทบต่อผลการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวและการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร และการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวยังส่งผลกระทบต่อผลการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรให้ข้อค้นพบว่าตัวแปรที่สามารถนำมาใช้ศึกษาครั้งนี้เป็นตัวแปรได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร สมรรถนะการจัดการความรู้ การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว และการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร การนำการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวมาประยุกต์ใช้กับโรงพยาบาลรัฐบาลนั้นจะส่งผลดีในการรับรู้ผลการดำเนินงานโรงพยาบาล

คำสำคัญ: วัฒนธรรมองค์กร สมรรถนะการจัดการความรู้ การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว ผลการรับรู้การดำเนินงานองค์กร โรงพยาบาลรัฐบาล

^{1 2 3} คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เลขที่ 282 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

Email: ² p.meechaisue@gmail.com, ³ norapol9@yahoo.com

* Corresponding author email: sritpreecha@gmail.com

THE EFFECTS OF GREEN SUPPLY CHAIN MANAGEMENT AND ITS ANTECEDENTS ON PERCEIVED ORGANIZATIONAL PERFORMANCE OF PUBLIC HOSPITALS IN THAILAND

Sritpreecha Thaivong^{1*}

Prayong Meechaisue²

Norapol Chinundech³

Abstract

The purpose of this study was to examine the causal relationship model between green supply chain management and the effects of its antecedents on the perceived organizational performance of public hospitals in Thailand. The sample consisted of 501 public hospital employees randomly selected by a simple stratified random sampling method, separated by hospital affiliation in each stratum. The questionnaire consisted of four elements: Organizational Culture, Knowledge Management Capability, Green Supply Chain Management, and Perceived Organizational Performance, which were collected by mail. The Cronbach's alpha coefficient ranged from .60 - 1.00, and the data were analyzed using descriptive statistics and a structural equation model. The study found that organizational culture has a positive influence on knowledge management capability, green supply chain management, and perceived organizational performance. Knowledge management capability has a positive influence on green supply chain management and perceived organizational performance. Green supply chain management also has a positive effect on perceived organizational performance. The results show that four variables that can be used in this study are organizational culture, knowledge management capability, green supply chain management, and perceived organizational performance. The application of green supply chain management in public hospitals has a positive effect on the perceived performance of public hospitals.

Keywords: Organizational Culture, Knowledge Management Capability, Green Supply Chain Management, Perceived Organizational Performance, Public Hospital

^{1 2 3} Faculty of Business Administration, Ramkhamhaeng University, 282 Ramkhamhaeng Road, Hua Mak, Bang Kapi, Bangkok 10240

Email: ² p.meechaisue@gmail.com, ³ norapol9@yahoo.com

* Corresponding author email: sritpreecha@gmail.com

บทนำ

ภายใต้องค์การอนามัยโลกและองค์การสหประชาชาติที่พยายามเร่งปรับปรุงคุณภาพการบริการด้านสุขภาพเพื่อแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals, SDGs) ในข้อ 3 ที่กำหนดให้ประชากรทุก ๆ คนในโลกมีสุขภาพและการดำรงชีวิตที่ดี ระบบการรักษาพยาบาลเป็นภาคส่วนที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจโลกในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งผลให้การให้บริการด้านสุขภาพของโลกจึงมุ่งเป้าไปที่การรักษาพยาบาลที่ส่งผลต่อการบริการรักษาผู้ป่วยมากขึ้น เกิดค่าใช้จ่ายสูงขึ้น และส่งผลกระทบต่อรายรับของโรงพยาบาลในระยะสั้นเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับเป้าหมายการให้บริการสาธารณะที่มีบริบทต่างไปจากบริการสาธารณะอื่น ๆ การพัฒนาบริการด้านสุขภาพของประเทศไทยแต่เดิมเน้นการควบคุมโรคต่อมาในปี พ.ศ. 2542 โรงพยาบาลของรัฐบาลได้ออกนอกระบบราชการและเปลี่ยนเป็นโรงพยาบาลภายใต้การกำกับของรัฐบาลตามพระราชบัญญัติองค์การมหาชน พ.ศ. 2542 (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2560) ดังนั้นการจัดการทั้งหมดของโรงพยาบาลของรัฐบาลจึงเปลี่ยนอุดมการณ์หลักจากองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร และจัดการงบประมาณด้วยตัวเองส่งผลให้การขยายบริการด้านสุขภาพและการผลิตบุคลากรทางแพทย์จึงเพิ่มขึ้นเพื่อให้บริการทางการแพทย์ครอบคลุมทุกท้องที่ โดยเน้นที่การให้การรักษาระดับปฐมภูมิ การเพิ่มขึ้นของความต้องการทางการแพทย์ของประเทศไทย ทำให้โรงพยาบาลในประเทศไทยที่เป็นการบริการสุขภาพประเภทหนึ่งจึงมีการจัดซื้อจำนวนมหาศาลความต้องการของผู้ป่วยมืออย่างไม่สามารถระบุหรือพยากรณ์ได้ โรงพยาบาลของรัฐบาลพบปัญหาและอุปสรรคอยู่มากไม่ว่าจะเป็นการจัดการด้านงบประมาณที่ไม่เพียงพอ เกิดการขาดสภาพคล่องของโรงพยาบาล การขาดแคลนยาและเครื่องมือแพทย์ ความแออัดของสถานพยาบาล การขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์ การจัดการความรู้ให้กับผู้ป่วยและบุคลากรในโรงพยาบาลในด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้วัฒนธรรมองค์กรของโรงพยาบาลรัฐบาลเป็นปัญหาที่สำคัญปัญหาเหล่านี้เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลรัฐบาลที่มุ่งเป้าสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (ศริตปรีชา ไทยวงษ์, 2563; กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2561)

แนวทางที่สำคัญในการแก้ปัญหาดังกล่าวคือ การประยุกต์ใช้การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาดังกล่าวเพื่อลดการสูญเสียทั้งจากการจัดการคลังสินค้าและการบริการที่ไม่มีความจำเป็นของโรงพยาบาลโดยลดการทำลายสภาพแวดล้อม จึงเป็นแรงผลักดันให้โรงพยาบาลต้องปรับตัวเพื่อศึกษาปัญหาโดยผู้วิจัยกำหนดปัญหาวิจัยเพื่อหาอุปปัจจัยของการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวที่ส่งผลต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทยว่ามีอะไรบ้างและส่งผลอย่างไร จากงานวิจัยในอดีตพบว่าผู้สนใจศึกษามีไม่มากนักส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมองค์กรหรือสมรรถนะการจัดการความรู้ (Camgöz-Akdağ, Beldek, Aldemir, & Hoşkara, 2016; Minbashrazgah & Shabani, 2018 และ Zhu, Sarkis & Lai, 2008, pp. 261-273) ได้กล่าวไว้ว่าการบูรณาการการออกแบบโครงสร้างสีเขียวเข้ากับการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวเป็นการผสมผสานห่วงโซ่อุปทานสำหรับโครงสร้างโรงพยาบาลที่บูรณาการจัดการสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้การวางแผนกลยุทธ์ของโรงพยาบาลที่อยู่บนหลักการของการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องมีการพัฒนาทรัพยากรที่ช่วยสนับสนุนผลที่ได้ทำให้เกิดความยั่งยืนแก่ระบบการบริหารโรงพยาบาลและโครงสร้างการบริหารโรงพยาบาล สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาผลกระทบของการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวและบุปจายอันประกอบด้วยวัฒนธรรมองค์กรและสมรรถนะการจัดการความรู้ต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทยจากความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าว โดยมุ่งเป้าทำให้งานวิจัยชิ้นนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงเพื่อพัฒนาการรับรู้ผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลรัฐบาลให้ยกระดับสูงขึ้น โดยลดการทำลายสภาพแวดล้อมเพื่อสร้างความมั่นคงและก้าวสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustain Development Goals, SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ (United Nation Development Group, 2015) ที่สำคัญคือเพื่อนำไปพัฒนาการให้บริการกับผู้ป่วยหรือผู้มารับบริการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการรักษาพยาบาลมากขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวและบุปจายต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทยประกอบด้วย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของวัฒนธรรมองค์กรของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทยต่อการสร้างสมรรถนะการจัดการความรู้ของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากวัฒนธรรมองค์กรของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทยต่อการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาผลกระทบจากวัฒนธรรมองค์กรของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทยต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาผลกระทบจากสมรรถนะการจัดการความรู้ของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทยต่อการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย
5. เพื่อศึกษาผลกระทบจากสมรรถนะการจัดการความรู้ของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทยต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย
6. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทยต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย

สมมติฐานของการวิจัย

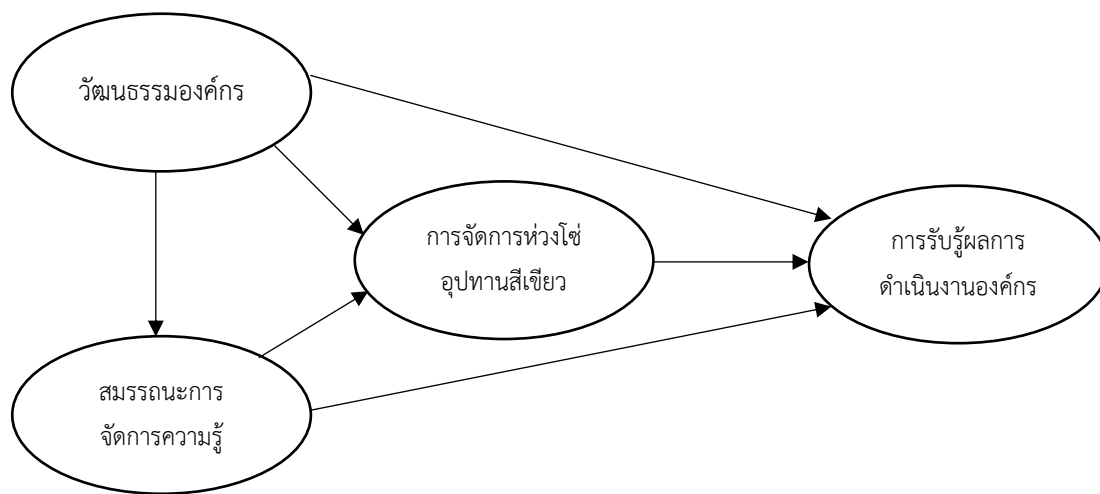
- สมมติฐานที่ 1 วัฒนธรรมองค์กรส่งผลในทิศทางเชิงบวกต่อสมรรถนะการจัดการความรู้
- สมมติฐานที่ 2 วัฒนธรรมองค์กรส่งผลในทิศทางเชิงบวกต่อการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว
- สมมติฐานที่ 3 วัฒนธรรมองค์กรส่งผลในทิศทางเชิงบวกต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร
- สมมติฐานที่ 4 สมรรถนะการจัดการความรู้ส่งผลในทิศทางเชิงบวกต่อการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว

สมมติฐานที่ 5 สมรรถนะการจัดการความรู้ส่งผลในทิศทางเชิงบวกต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร

สมมติฐานที่ 6 การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวส่งผลในทิศทางเชิงบวกต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่องนี้พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว การรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร วัฒนธรรมองค์กรและสมรรถนะการจัดการความรู้เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางการศึกษาและแนวในการสร้างเครื่องมือวิจัยดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัฒนธรรมองค์กร (Organizational culture, ORC) หมายถึงการที่พนักงานมีความเชื่อ ค่านิยม และแนวคิดที่มีประโยชน์ต่อพนักงานด้วยกันและมีประโยชน์ต่อการจัดการในทางกลับกันแนวทางการดำเนินงานหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดความเชื่อ ค่านิยมและแนวคิดกับพนักงาน (Denison & Mishra, 1995, pp. 204-223) วัฒนธรรมองค์กรมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวของโรงพยาบาลรัฐบาลโดยต้องมีการปลูกฝังให้พนักงานรับรู้ประโยชน์ของการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวจนเกิดเป็นค่านิยมหลักของโรงพยาบาล มาตรการวัฒนธรรมองค์กรพบว่าผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพ วัฒนธรรมองค์กรเกิดขึ้นจากแนวทางการจัดการที่มีค่านิยมอยู่บนข้อสมมติที่ตั้งขึ้นเป็นผลจากสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงมีความยืดหยุ่นมีความมั่นคงและมีทิศทางวัฒนธรรมองค์กรด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วยการมีส่วนร่วม ความคงที่ การปรับตัว และพันธกิจ (Tahir et al., 2019, pp. 23-38)

สมรรถนะการจัดการความรู้ (Knowledge Management Capability, KMC) หมายถึง การบูรณาการผลผลิตจากความรู้เป็นความสามารถของบุคลากรการแพทย์และผู้มีส่วนได้เสียกับโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย (Grant, 1996, pp. 109-122) เป็นความสามารถของโรงพยาบาลรัฐบาลที่จะใช้ทรัพยากรความรู้ที่สำคัญ การจัดการความรู้ การได้รับหรือซึมซับความรู้ และการใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อก่อให้เกิดการรับรู้ผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลรัฐบาลในทุกด้าน การรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร โดยการเพิ่มพูนทักษะความรู้อย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดความอยู่รอดขององค์กร (Dost et al., 2018, pp. 290-312) และจิราวรรณ สมหวัง (2561 หน้า 63-75) องค์ประกอบของการจัดการความรู้ดังต่อไปนี้การสร้างสรรค หรือการแสวงหาความรู้ การถ่ายทอดความรู้ การจัดเก็บความรู้ และโปรแกรมการใช้ข้อมูลความรู้

การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว (Green Supply Chain Management, GSCM) หมายถึง การบูรณาการแนวคิดด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับการจัดการห่วงโซ่อุปทานของโรงพยาบาลรัฐบาล เป็นการไหลเวียนตลอดทั่วทุกส่วนในห่วงโซ่อุปทานโดยตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมโดยเน้นที่กระบวนการจัดซื้อจัดหา ยา เครื่องมือแพทย์ เวชภัณฑ์อื่น ๆ ตลอดจนไปถึงจัดซื้อจัดหาสินค้าและบริการอื่น ๆ ที่นำเข้าสู่โรงพยาบาล เป็นการนำบริการของโรงพยาบาลไปสู่ ผู้ป่วย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้ป่วยและโรงพยาบาล ส่งผลให้เกิดการประหยัดพลังงาน การลดต้นทุนด้านการรักษาพยาบาล การกำจัดของเสีย การลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อม การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างผลการดำเนินงานที่ดี ด้านการตลาดด้วยมิติด้านสิ่งแวดล้อม (Zhu, Sarkis & Lai, 2019, pp. 54-67) มาตรการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวในงานวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยการจัดซื้อสีเขียว การออกแบบสีเขียว ผู้บริโภคตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม การจัดการสภาพแวดล้อมภายในและผลตอบแทนจากการลงทุน

การรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร (Perceived organizational performance, POP) หมายถึงความสำเร็จของการจัดการโรงพยาบาลที่แสดงออกมาในรูปของประสิทธิผลและประสิทธิภาพในโครงสร้างและกระบวนการปฏิบัติงานของโรงพยาบาลรัฐบาล การวัดผลการดำเนินงานยังบอกถึงข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญเพื่อให้ฝ่ายบริหารสามารถติดตามผลการดำเนินงานรายงานความคืบหน้าปรับปรุงแรงจูงใจและการสื่อสารและระบุปัญหาที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดกลยุทธ์องค์กรและนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติให้เกิดผลสูงสุด (นพดล ร่มโพธิ์, 2557) สามารถอธิบายได้หลายมุมมองขึ้นอยู่กับผู้ที่รับรู้ไม่ว่าจะเป็นผู้มารับบริการ ผู้ให้บริการ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงพยาบาล การรับรู้ผลการดำเนินงานโรงพยาบาลวัดได้จากความพึงพอใจของผู้ป่วยหรือผู้มารับบริการจากคุณภาพการให้บริการจากความคาดหวังของผู้มารับบริการแสดงออกมาโดยประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการให้บริการมีองค์ประกอบในห้าด้านกล่าวคือด้านการรับเข้า ด้านบริการทางการแพทย์ ด้านบริการอื่น ๆ ด้านการจำหน่ายผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาลและด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Amin & Zahora, 2013 อ้างถึงใน ฉัตรชัย เหล่าเขตการณ์ และวรพล วังฆานนท์, 2561, หน้า 124-137) โดยที่การรับรู้ผลการดำเนินงานที่ได้รับผลมาจากการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวสามารถวัดได้ใน 3 มิติ คือมิติด้านสิ่งแวดล้อม มิติด้านสังคม และมิติด้านเศรษฐกิจ (Elkington, 1998 อ้างถึงใน Cazeri, Anholon, Ordonez, & Novaski, 2017, pp. 60-72; Lu, Zhao, Xu, & Shen, 2018, p. 3247 และ Duque-Urbe, Sarache, & Gitierrez, 2019, p. 5949))

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มงานเภสัชกรรม หัวหน้างานพัสดุและบำรุงรักษา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบบริการและสนับสนุนบริการสุขภาพ หรือบุคลากรโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานโรงพยาบาลในประเทศไทย จำนวน 3,087 คน (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, 2563) กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้กฎแห่งความชัดเจนกล่าวคือใช้จำนวนตัวอย่าง 20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตได้หรือข้อคำถามจำนวน 25 ข้อคำถาม ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิจัยในครั้งนี้เท่ากับ 500 ตัวอย่าง (Hair, Black, Babin, Anderson, & Tatham, 2006) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งตามต้นสังกัดของโรงพยาบาลรัฐบาลจำนวน 4 ชั้นภูมิได้จำนวนตัวอย่างที่เก็บได้จริง 501 ตัวอย่างมากเพียงพอในการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความน่าเชื่อถือได้และผลการวิจัยเป็นที่ยอมรับได้

เครื่องมือที่ใช้วิจัยในครั้งนี้คือใช้แบบสอบถามประกอบด้วยตัวแปรแฝง 4 ตัวแปรจำนวน 25 ข้อคำถาม ได้แก่ วัฒนธรรมองค์กร สมรรถนะการจัดการความรู้ การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว และการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร วัดค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยประเมินค่าจากคะแนนรวม (Summated Rating) Likert วัดโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.6 – 1.00 ถือได้ว่ามีความสอดคล้องกัน การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถาม (Reliability) พิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha) พบว่าอยู่ระหว่าง 0.850 – 0.891 อยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ (สุวิมล ติรกันันท์, 2556)

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ 2 ประเภทคือสถิติเชิงพรรณนาโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย การแจกแจงความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวน รวมถึงการวัดตัวแปร การกระจายตัวแปร และสถิติเชิงอนุมาน ซึ่งเป็นการตรวจสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model, SEM) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและทำการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองและอิทธิพลของเส้นทางที่สร้างขึ้นตามสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสถิติเชิงพรรณนาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามจาก 4 หน่วยงานต้นสังกัดในโรงพยาบาลรัฐบาลส่วนใหญ่มาจากกระทรวงสาธารณสุขคิดเป็นร้อยละ 87.82 ลำดับรองลงมาคือกระทรวงกลาโหมและสำนักงานตำรวจแห่งชาติคิดเป็นร้อยละ 6.19 กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมคิดเป็นร้อยละ 3.19 และหน่วยงานราชการอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 2.79 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลขนาด 121 – 499 เตียง (โรงพยาบาลทั่วไป) จำนวนร้อยละ 35.53 โรงพยาบาลขนาด 500 เตียงขึ้นไป (โรงพยาบาลศูนย์) จำนวนร้อยละ 26.35 โรงพยาบาลขนาดต่ำกว่า 60 เตียง (โรงพยาบาลชุมชน) จำนวนร้อยละ 20.16 และโรงพยาบาลขนาด 60 – 120 เตียง (โรงพยาบาลชุมชนขนาดใหญ่) จำนวนร้อยละ 17.96 จำนวนนี้ครอบคลุมโรงพยาบาลรัฐบาลทั้งหมดแล้ว

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรพบว่ารายการข้อคำถามข้อที่ ORC1 “ร่วมมือกับนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืน” เป็นรายการข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.17$, $SD = 0.684$, $CV = 0.164$) อันดับที่สองคือรายการข้อคำถามในข้อที่ ORC2 “การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญสูงสุดในโรงพยาบาล” ($\bar{X} = 4.02$, $SD = 0.757$, $CV = 0.188$) รายการข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือรายการข้อคำถามข้อที่ ORC3 “การรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นค่านิยมหลักของโรงพยาบาล” ($\bar{X} = 3.90$, $SD = 0.857$, $CV = 0.220$)

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการความรู้พบว่ารายการข้อคำถามข้อที่ KMC5 “สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมแลกเปลี่ยนความรู้” เป็นรายการข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.709$, $CV = 0.166$) อันดับที่สองคือรายการข้อคำถามในข้อที่ KMC2 “บุคลากรในโรงพยาบาลมีการใช้เทคโนโลยีในการประสานแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน” ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.677$, $CV = 0.164$) รายการข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือรายการข้อคำถามข้อที่ KMC6 “มีการศึกษาดูงานภายในและภายนอกโรงพยาบาล” ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.885$, $CV = 0.224$)

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวพบว่ารายการข้อคำถามข้อที่ GSCM4 “มีระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม” เป็นรายการข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.22$, $SD = 0.730$, $CV = 0.173$) อันดับที่สองคือรายการข้อคำถามในข้อที่ GSCM6 “มีการออกแบบการบริการทางการแพทย์เพื่อลดการใช้สินค้าอันตรายหรือลดกระบวนการให้บริการที่ก่อให้เกิดอันตราย” ($\bar{X} = 3.99$, $SD = 0.804$, $CV = 0.202$) รายการข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือรายการข้อคำถามข้อที่ GSCM8 “ได้รับผลตอบแทนจากการขายยา เครื่องมือแพทย์และวัตถุดิบคงเหลือในคลังสินค้าหรือในโรงพยาบาล” ($\bar{X} = 3.02$, $SD = 1.268$, $CV = 0.420$)

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรพบว่ารายการข้อคำถามข้อที่ POP2 “โรงพยาบาลมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมดีขึ้น” เป็นรายการข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.31$, $SD = 0.676$, $CV = 0.157$) อันดับที่สองคือรายการข้อคำถามในข้อที่ POP1 “ลดการจัดซื้อวัตถุดิบอันตรายหรือวัตถุดิบพิษ” ($\bar{X} = 4.01$, $SD = 0.812$, $CV = 0.202$) รายการข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือรายการข้อคำถามข้อที่ POP6 “ค่าใช้จ่ายสำหรับการตรวจสอบคุณภาพของเสียและกำจัดของเสียเช่นน้ำเสีย เครื่องมือแพทย์ชำรุดลดลง” ($\bar{X} = 3.53$, $SD = 0.985$, $CV = 0.279$)

ผลการวิเคราะห์ลักษณะการแจกแจงข้อมูลพบว่าตัวแปรทั้งหมดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติอธิบายได้ว่าข้อมูลที่ได้จากตัวแปรสังเกตได้มีการแจกแจงเป็นเส้นโค้งปกติ และมีพหุคูณค่าสหสัมพันธ์พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.325 – 0.717 ไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity)

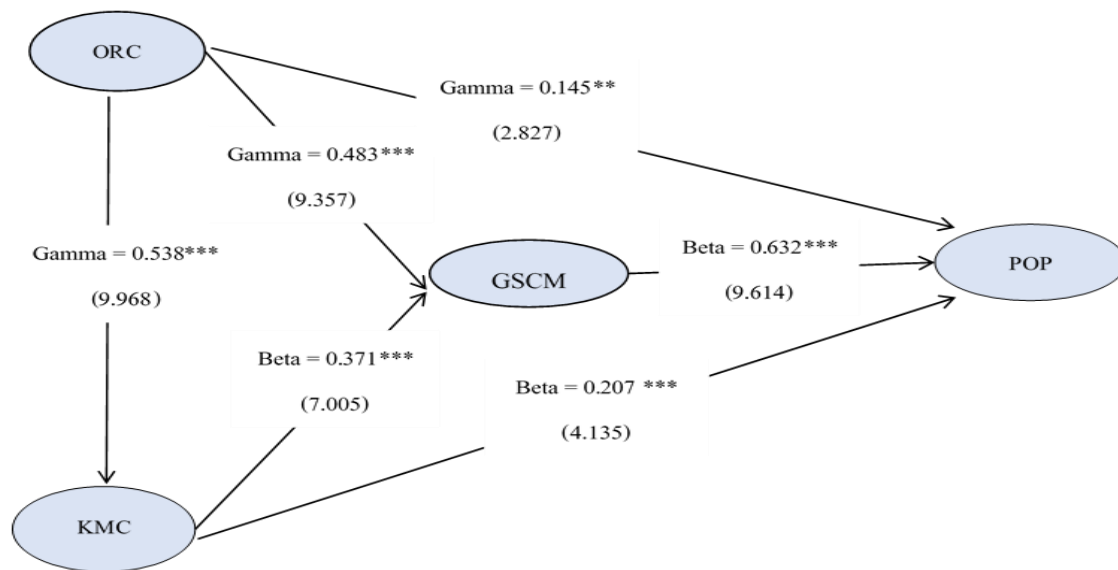
ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของแบบจำลองสมการโครงสร้างและเส้นทางความสัมพันธ์ของแบบจำลองสมการโครงสร้าง โดยยอมให้ค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรมีความสัมพันธ์กันได้ตามความเป็นจริงตามทฤษฎีและปรับเส้นทางความสัมพันธ์ตามความเหมาะสมของแบบจำลองผลกระทบของการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวและบุพปัจจัยต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทยพบว่า

เส้นทางความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นในแบบจำลองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์กล่าวคือ มีค่าไคสแควร์ (χ^2) = 209.91, df = 190, χ^2/df = 1.105, RMSEA = 0.014, CFI = 0.999, GFI = 0.968, AGFI = 0.944, P-value = 0.15352 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุ (Causal Influence) และค่า t-statistic แสดงได้ดังตารางที่ 1 และภาพที่ 2

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบหรืออิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแบบจำลองสมการโครงสร้าง

ตัวแปรผล	สมรรถนะการจัดการความรู้			การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว			การรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
วัฒนธรรมองค์กร	0.538***	-	0.538***	0.483***	0.200***	0.683***	0.145**	0.688***	0.833***
สมรรถนะการจัดการความรู้	-	-	-	0.371***	-	0.371***	0.207***	0.234***	0.441***
กาจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว	-	-	-	-	-	-	0.632***	-	0.632***

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01, *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ภาพที่ 2 สัมประสิทธิ์เส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุ (Causal Influence) พร้อมค่า t-statistic ที่ได้จากการวิเคราะห์ตัวแบบจำลองสมการโครงสร้างที่ได้จำลอง

หมายเหตุ: ORC เป็นตัวย่อของวัฒนธรรมองค์กร (Organizational Culture)

KMC เป็นตัวย่อของสมรรถนะการจัดการความรู้ (Knowledge Management Capability)

GSCM เป็นตัวย่อของการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว (Green Supply Chain Management)

POP เป็นตัวย่อของการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร (Perceived Organizational Performance)

จากตารางที่ 1 และภาพที่ 2 อธิบายได้ว่า ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรภายนอกพบว่าประกอบด้วยเส้นอิทธิพล 3 เส้นทางดังนี้ เส้นทางแรกวัฒนธรรมองค์กรมีอิทธิพลเชิงบวกต่อสมรรถนะการจัดการความรู้ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.538 เส้นทางที่สองวัฒนธรรมองค์กรมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.483 เส้นทางสุดท้ายวัฒนธรรมองค์กรมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.145 ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรภายในพบว่าประกอบด้วยเส้นอิทธิพล 3 เส้นทางดังนี้ เส้นทางแรกสมรรถนะการจัดการความรู้มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.371 เส้นทางที่สองสมรรถนะการจัดการความรู้มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.207 เส้นทางสุดท้ายการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 มีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ 0.632 สรุปได้ว่าตามกรอบแนวคิดวิจัยอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรภายนอกและตัวแปรมีอิทธิพลซึ่งกันและกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาตามกรอบแนวคิดวิจัยข้างต้นสามารถนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 กำหนดไว้ว่า “เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทยกับสมรรถนะการจัดการความรู้ของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย” และสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 กำหนดไว้ว่า “วัฒนธรรมองค์กรส่งผลในทิศทางเชิงบวกต่อสมรรถนะการจัดการความรู้” ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ได้พบว่าเส้นอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรแฝงวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติไปยังตัวแปรแฝงสมรรถนะการจัดการความรู้โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง $\text{Gamma} = 0.538^{***}$ และค่า $t\text{-statistic} = 9.968$ เป็นค่าที่ชี้ให้เห็นชัดเจนว่าตัวแปรแฝงวัฒนธรรมองค์กรส่งกระทบผลทางตรงต่อตัวแปรแฝงสมรรถนะการจัดการความรู้ การวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Roespinnoedji et al. (2021, pp. 278-286); Ahmady, Nikooravesh and Mehrpour (2016, pp. 387-395); และ Liu and Lin (2020) กล่าวไว้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับการจัดการความรู้เกิดขึ้นจากสมรรถนะการจัดการความรู้ได้ถูกใช้งานภายในและวัฒนธรรมที่ดึงดูดกล่อมรวมเข้าไปในระบบจัดการความรู้ และองค์กรต้องมีการกระบวนการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรไปสู่การตระหนักรู้กิจกรรมด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับผู้มีส่วนได้เสียกับองค์กร

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 กำหนดไว้ว่า “เพื่อศึกษาผลกระทบจากการนำวัฒนธรรมองค์กรต่อการผสมผสานกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย” และสมมติฐาน

การวิจัยข้อที่ 2 กำหนดไว้ว่า “วัฒนธรรมองค์กรส่งผลในทิศทางเชิงบวกต่อการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว” ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ได้พบว่าเส้นอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรแฝงวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งกระทบทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติไปยังตัวแปรแฝงการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง $\text{Gamma} = 0.483^{***}$ และค่า $t\text{-statistic} = 9.357$ การวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Bae and Grant (2018, pp. 1-31); Elbaz and Iddik (2019, pp. 483- 504) และ Hart (1995, pp. 986-1014) ที่กล่าวไว้ว่า การผสมผสานการตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับการจัดการห่วงโซ่อุปทานและวัฒนธรรมองค์กรนั้น องค์กรต้องตั้งเป้าหมาย ค่านิยม ความเชื่อและการสื่อสารด้านสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในห่วงโซ่อุปทานความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรรวมกับการนำไปปฏิบัติเป็นทรัพยากรสำคัญส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้วัฒนธรรมเป็นองค์ประกอบที่ถูกพิจารณาเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อความยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 กำหนดไว้ว่า “เพื่อศึกษาผลกระทบจากการนำวัฒนธรรมองค์กรต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย” และสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 กำหนดไว้ว่า “วัฒนธรรมองค์กรส่งผลในทิศทางเชิงบวกต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร” ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ได้พบว่าเส้นอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรแฝงวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติไปยังตัวแปรแฝงการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง $\text{Gamma} = 0.145^{**}$ และค่า $t\text{-statistic} = 2.827$ เป็นค่าที่ชี้ให้เห็นชัดเจนว่าตัวแปรแฝงวัฒนธรรมองค์กรส่งผลกระทบต่อตัวแปรแฝงการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร ผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Wang (2019, pp. 666-683) และ Kaul (2018, pp. 116-136) กล่าวไว้ว่าวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นทางการอำนวยความสะดวกในการประสานความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานและความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเข้ากับกลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์กรเป็นทรัพยากรที่กระตุ้นให้เกิดการรับรู้ผลการดำเนินงานเนื่องจากเป็นคุณลักษณะเฉพาะไม่สามารถจับต้องได้ สังเกตไม่ได้ และคู่แข่งไม่สามารถลอกเลียนแบบได้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4 กำหนดไว้ว่า “เพื่อศึกษาผลกระทบจากการนำสมรรถนะการจัดการความรู้ต่อการผสมผสานกับการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย” และสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 กำหนดไว้ว่า “สมรรถนะการจัดการความรู้ส่งผลในทิศทางเชิงบวกต่อการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว” ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ได้พบว่าเส้นอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรแฝงสมรรถนะการจัดการความรู้ที่ส่งกระทบทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติไปยังตัวแปรแฝงการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง $\text{Beta} = 0.371^{***}$ และค่า $t\text{-statistic} = 7.005$ การวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับสอดคล้องกับการศึกษาของ Habib and Yukun (2019, pp. 240-255); Shakerian, Dehnavi, and Shateri (2016, pp. 176- 183) และ ทำนอง ชิดชอบ และนลิน เพียรทอง (2561, หน้า 128 -142) ได้อธิบายไว้ว่าองค์การต้องการความรู้ที่เป็นคุณสมบัติเฉพาะตัวเพื่อปรับใช้เป็นกลยุทธ์การดำเนินงานในกิจกรรมการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว สมรรถนะของการจัดการความรู้เป็น

ทรัพยากรสำคัญที่มีมูลค่าจากกระบวนการจัดการความรู้ในแต่ละหน่วยงานหรือแต่ละพื้นที่ผลที่ได้รับจากการจัดการความรู้เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาองค์การโดยความรู้ที่ได้ภายในถูกพัฒนาขึ้นไม่มีที่สิ้นสุด

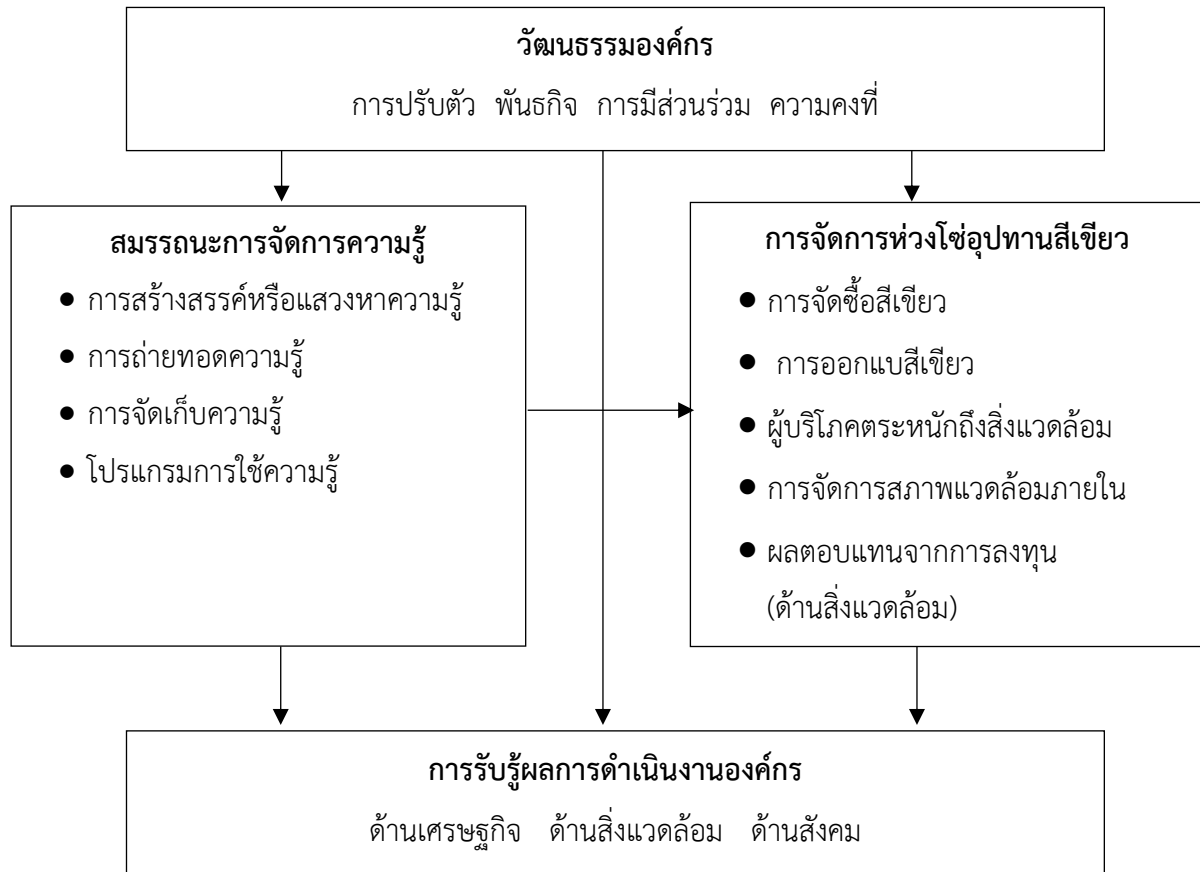
วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 5 กำหนดไว้ว่า “เพื่อศึกษาผลกระทบจากการนำสมรรถนะการจัดการความรู้ต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย” และสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5 กำหนดไว้ว่า “สมรรถนะการจัดการความรู้ส่งผลในทิศทางเชิงบวกต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร” ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ได้พบว่าเส้นอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรแฝงสมรรถนะการจัดการความรู้ที่ส่งกระทบทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติไปยังตัวแปรแฝงการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง $Beta = 0.207^{***}$ และค่า $t\text{-statistic} = 4.135$ การวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับสอดคล้องกับการศึกษาของ Karamat et al., (2019, p. 508) ที่กล่าวว่าโรงพยาบาลเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่ส่งผลเชิงบวกต่อสมรรถนะการจัดการความรู้โดยขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและบทเรียนที่ได้รับจากการรักษาพยาบาล

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 6 กำหนดไว้ว่า “เพื่อศึกษาผลกระทบจากการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวที่ส่งผลต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย” และสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 6 กำหนดไว้ว่า “การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวส่งผลในทิศทางเชิงบวกต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร” ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ได้พบว่าเส้นอิทธิพลเชิงสาเหตุของตัวแปรแฝงการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวที่ส่งกระทบทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติไปยังตัวแปรแฝงการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง $Beta = 0.632^{***}$ และค่า $t\text{-statistic} = 9.614$ การวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับสอดคล้องกับการศึกษาของ Lu, Zhao, and Shen (2018, p. 3247) และ Duque-Urbe, Sarache, and Gitierrez (2019, p. 5949) ได้กล่าวไว้ว่าการรับรู้ผลการดำเนินงานจากการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวสามารถวัดได้ในกิจกรรมฐานรากในสามมิติกล่าวคือมิติด้านสิ่งแวดล้อม มิติด้านสังคมและมิติด้านเศรษฐกิจและผลลัพธ์ของงานวิจัย ในครั้งนี้ยืนยันว่าการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวส่งผลกระทบทางบวกต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร

นอกจากผลกระทบทางตรงตามสมมติฐานวิจัยแล้วยังมีผลกระทบทางอ้อมของตัวแปรแฝงต่าง ๆ ที่ส่งไปยังการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร ดังนี้ วัฒนธรรมองค์กรที่ส่งผ่านการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวและส่งผลไปยังการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร พบว่ามีค่าผลกระทบเท่ากับ 0.688 และเมื่อพิจารณาค่าผลกระทบโดยรวม พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.833 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวที่เป็นผลจากวัฒนธรรมองค์กรส่งผลไปยังการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรมีความสำคัญที่สูงมาก สมรรถนะการจัดการความรู้ที่ส่งผ่านการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวและส่งผลไปยังการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรพบว่ามีค่าผลกระทบเท่ากับ 0.234 และค่าผลกระทบโดยรวมพบว่ามีค่าเท่ากับ 0.441 วิเคราะห์ได้ว่าความสำคัญของสมรรถนะการจัดการความรู้ที่เป็นผลผ่านการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวส่งผลไปยังการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรมีความสำคัญในระดับปานกลาง

สรุปและข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถพัฒนาเป็นภาพเส้นทางการรับรู้ผลการดำเนินงานจากการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว ตามภาพที่ 3 ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 เส้นทางการรับรู้ผลการดำเนินงานจากการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ได้พัฒนาตัวแปรสำหรับการวิจัยด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว และบุปปัจจัยอันได้แก่วิสัยธรรมองค์กรและสมรรถนะการจัดการความรู้รวมไปถึงผลกระทบต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรขึ้นมา 4 ตัวแปร กล่าวคือ ตัวแปรแรก วิสัยธรรมองค์กร มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการปรับตัว ด้านพันธกิจ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความคงที่ ตัวแปรที่สอง สมรรถนะการจัดการความรู้มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการถ่ายทอดความรู้ ด้านการสร้างสรรค์หรือแสวงหาความรู้ ด้านการจัดเก็บความรู้ และด้านการใช้ข้อมูลความรู้ ตัวแปรที่สาม การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดซื้อสีเขียว ด้านการออกแบบสีเขียว ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในโรงพยาบาล ผู้บริโภคหรือผู้ป่วยตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม และด้านผลตอบแทนจากการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม ตัวแปรสุดท้าย การรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กร มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรด้านสังคม ด้านการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรด้านเศรษฐกิจ ตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปรนี้ได้มีการวิเคราะห์และสร้างขึ้นมาให้เป็นตัวแปรที่พร้อมนำไปใช้

ในการศึกษาวิจัยสำหรับผู้สนใจในด้านการจัดการ การจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียว และการวัดผลการดำเนินงานองค์กร รวมไปถึงพฤติกรรมองค์กรภายใต้การผสานเข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals, SDGs) ต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะด้านการนำไปประยุกต์ใช้ ผลการวิเคราะห์ตัวแบบจำลองสมการโครงสร้างการวิจัยที่ได้พบว่าอิทธิพลเชิงสาเหตุหรือผลกระทบที่ส่งผลให้การรับรู้การดำเนินงานโรงพยาบาลรัฐบาลจากการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวเพื่อเป็นไปตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals, SDGs) ที่มีตัวชี้วัดในทั้งสามมิติคือ มิติด้านสิ่งแวดล้อม มิติด้านสังคม และมิติด้านเศรษฐกิจ สามารถนำไปประยุกต์ได้ทั้งในเชิงนโยบายภาครัฐ การนำไปประยุกต์ใช้สำหรับโรงพยาบาลและบุคลากร และการนำไปประยุกต์ใช้สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานสีเขียวในโรงพยาบาล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การนำไปประยุกต์ใช้เชิงนโยบายภาครัฐ สามารถนำผลวิจัยที่ได้ในครั้งนี้จัดทำเป็นคู่มือสำหรับการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวในโรงพยาบาลรัฐบาลควบคู่ไปกับคู่มือที่โรงพยาบาลมีอยู่แล้ว ประกอบกับการจัดฝึกอบรมเรื่องการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวในโรงพยาบาลรัฐบาลเป็นถ่ายทอดความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อสร้างเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ตระหนักถึงการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรจักเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทยสำหรับพัฒนาระบบบริการและการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวที่มุ่งเป้าต่อแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals, SDGs) โดยลดความเหลื่อมล้ำของการให้บริการสาธารณสุขและลดการใช้ทรัพยากรรวมถึงพลังงานที่ไม่จำเป็นซึ่งส่งผลให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น

2. การนำไปประยุกต์ใช้สำหรับโรงพยาบาลและบุคลากร สามารถแยกดำเนินการได้ในแต่ละระดับของโรงพยาบาลรัฐบาลหรือตามหน่วยงานต้นสังกัดหรืออาจประยุกต์ใช้ให้เข้าแต่ละวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ที่สำคัญคือโรงพยาบาลรัฐบาลต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้องค์กรและบุคลากรตระหนักถึงการรักษาสีเขียวตลอดจนลดการใช้ทรัพยากรรวมถึงพลังงานที่ไม่จำเป็นและจัดทำคู่มือและตัวชี้วัดในทั้งสามมิติสำหรับแต่ละหน่วยงานในโรงพยาบาล

3. การนำไปประยุกต์ใช้สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานสีเขียวในโรงพยาบาล ผู้ปฏิบัติงานต้องนำคู่มือการปฏิบัติงานและตัวชี้วัดในทั้งสามมิติมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานรวมถึงสร้างความร่วมมือและตระหนักกับผู้มีส่วนได้เสียและผู้ที่เกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานสีเขียวในทุกระดับทั้งหมดของโรงพยาบาลรัฐบาล โดยมุ่งเป้าไปที่การตระหนักถึงการรักษาสีเขียวตลอดจนลดการใช้ทรัพยากรรวมถึงพลังงานที่ไม่จำเป็นตลอดจนตระหนักถึงการรับรู้ผลการดำเนินงานองค์กรสำหรับพัฒนาระบบบริการและการจัดการห่วงโซ่อุปทานสีเขียวที่มุ่งเป้าต่อแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals, SDGs)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ด้วยเหตุการณ์ระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้เกิดความล่าช้าในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอบเขตการวิจัยในครั้งนี้ประชากรคือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการห่วงโซ่อุปทาน

สี่เขียวของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย ด้วยขอบเขตและเงื่อนไขข้อจำกัดข้างต้นผู้วิจัยขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาผลกระทบของการจัดการห่วงโซ่อุปทานสี่เขียวและบุพปัจจัยต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลเอกชนในประเทศไทยเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกับผลวิจัยในครั้งนี้
2. หากมีการศึกษาผลกระทบของการจัดการห่วงโซ่อุปทานสี่เขียวและบุพปัจจัยต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลที่แยกไปเป็นรายภาคหรือรายจังหวัดหรือเฉพาะตามหน่วยงานต้นสังกัดทำให้ทราบบริบทต่าง ๆ ที่อาจให้ผลที่แตกต่างออกไปด้วย งานวิจัยในครั้งนี้เป็นภาพรวมของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทยทั้งหมดหากแยกตามหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งมีระบบการจัดการที่ต่างกันจะทำให้ทราบผลเชิงลึกของแต่ละหน่วยงาน
3. การศึกษาตัวแปรยังเป็นไปตามบริบทที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้นั้นยังมีส่วนตัวแปรหรือองค์ประกอบต่าง ๆ ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องอยู่อีกจำนวนหนึ่งที่น่าจะไปศึกษาเพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. (2561). **แนวทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน**. กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.
- จิราวรรณ สมหวัง. (2561). การพัฒนาศักยภาพแหล่งเรียนรู้สำหรับการจัดการห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรปลอดภัย (กระท้อน) แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในจังหวัดลพบุรี. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่**, 11(2), 63-75.
- ฉัตรชัย เหล่าเขตการณ์, และวรพล วัฒนานนท์. (2561). ตัวแบบเชิงสาเหตุของการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานที่มีต่อคุณภาพการบริการของโรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี**, 12(28), 124-137.
- ทำนอง ชิดชอบ, และนลิน เพียรทอง. (2561). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของแรงผลักดัน การจัดการห่วงโซ่อุปทานสี่เขียว และผลการดำเนินธุรกิจของอุตสาหกรรมการผลิตในประเทศไทย: การทบทวนวรรณกรรม. **วารสารการจัดการสมัยใหม่**, 16(2), 128-140.
- นพดล รมโพธิ์. (2557). **การวัดผลการปฏิบัติงานองค์กร** (พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศริตปรีชา ไทยวงศ์. (2563). การศึกษานำร่องผลกระทบของการจัดการห่วงโซ่อุปทานสี่เขียวและบุพปัจจัยต่อการรับรู้ผลการดำเนินงานของโรงพยาบาลรัฐบาลในประเทศไทย. (บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง).
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). (2560). การพัฒนาแนวทางอภิบาลระบบหลักประกันสุขภาพ. **รายงานที่ดีอาร์ไอ**, (125), 1-16.

- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2563). **ทำเนียบสถานบริการสุขภาพสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวง
ปีงบประมาณ 2563 ปรับปรุงวันที่ 17 สิงหาคม 2563**. สืบค้นจาก
<https://phdb.moph.go.th/main/index/download/639>
- สุวิมล ติรภานันท์. (2556). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 11).
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ahmady, G. A., Nikooravesh, A., & Mehrpour, M. (2016). Effect of organizational culture on
knowledge management basd on Denison model. **Procedia -Social and Behavioral
Sciences**, 230(2106), 387-395.
- Bae, H.- S., & Grant, D. B. (2018). Investigating effects of organizational culture and learning on
environmental collaboration and performance of Korean exporting firms.
International Journal of Logistics: Research & Applications, 21(6), 1-31.
- Camgöz-Akdağ, H., Beldek, T., Aldemir, G., & Hoşkara, E. (2016). Green supply chain
management in green hospital operations. **IIOAB Journal**, 7(4), 467-472.
- Cazeri, G. T., Anholon, R., Ordonez, R. E. C., & Novaski, O. (2017). Performance measurement of
green supply chain management: A literature review and gap for further research.
Brazilian Journal of Operation & Production Management Management, 14, 60-72.
- Denison, D. R., & Mishra, A. K. (1995). Toward a theory of organizational culture and
effectiveness. **Organization Science**, 6(2), 204-223.
- Dost, M. K. B., Abdual, R. Ch., Gilaninia, S., Ismail, K. B., & Akkram, M. W. (2018). The impact of
knowledge management's practices on supply chain performance of diary sector in
Central Punjab: a mediating role of decentralization. **Economic Research-
Ekonomiska Istraživanja**, 31(1), 290-312.
- Duque-Urbe, V., Sarache, W., & Gutiérrez, E. V. (2019). Sustainable supply chain management
practices and sustainable performance in hospitals: A systematic review and
integrative framework. **Sustainability**, 11(21), 5949.
- Elbaz, J., & Iddik, S. (2019). Culture and green supply chain management (GSCM) A systematic
literature review and a proposal of a model. **Management of Environmental
Quality: An International Journal**, 31(2), 483-504.
- Grant, R. M. (1996). Toward a knowledge-based theory of the firm. **Strategic Management
Journal**, 17, 109-122.
- Habib, A., & Yukun, B. (2019). Impact of konwledge management capability and green supply
chain management practices on firm performance. **International Journal of
Research in Business and Social Science**, 8(6), 240-255.

- Hair, J. F. Jr., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). **Multivariate data analysis** (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Hart, S. L. (1995). A natural-resource-based view of the firm. **Academy of Management Review**, 20(4), 986-1014.
- Karamat, J., Shurong, T., Ahmad, N., Afridi, S., Khan, S., & Mahmood, K. (2019). Promoting healthcare sustainability in developing countries: Analysis of knowledge management drivers in public and private hospitals of Pakistan. **International Journal of Environmental Research and Public Health**, 16(3), 508.
- Kaul, A. (2018). Culture vs Strategy: which to precede, which to align? **Journal of Strategy and Management**, 12(1), 116-136.
- Liu, X., & Lin, K. L. (2020). Green Organizational Culture, Corporate Social Responsibility Implementation, and Food Safety. **Frontiers in Psychology**, 11, 585435.
- Lu, Y., Zhao, C., Xu, L., & Shen, L. (2018). Dual institutional pressures, sustainable supply chain practice. **Sustainability**, 10(9), 3247.
- Minbashrazgah, M. M., & Shabani, A. (2018). Eco-capability role in healthcare facility's performance: Natural resource-based view and dynamic capability paradigm. **Management of Environmental Quality: An International Journal**, 30(1), 137-156.
- Roespinnoedji, R., Saudi, M. H. M., Hardika, A. L., Zulhazmi, A., & Raschid, A. (2021). The Effect of Green Organizational Culture and Green Innovation in Influencing Competitive Advantage and Environmental Performance. **International Journal of Supply Chain Management**, 8(1), 278-286.
- Shakerian, H., Dehnavi, H. D., & Shateri, F. (2016). A framework for the implementation of knowledge management in supply chain management. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**, 230, 176-183.
- Tahir, R., Athar, M. R., Faisal, F., Shahani, N. un N., & Solangi, B. (2019). Green Organizational Culture: A Review of Literature and Future Research Agenda. **Annals of Contemporary Developments in Management & HR**, 1(1), 23-38.
- United Nations Development Group. (2015). **Mainstreaming the 2030 agenda for sustainable development: Interim reference guide to UN country teams**. New York: United Nations.
- Wang, C. H. (2019). How organizational green culture influences green performance and competitive advantage: The mediating role of green innovation. **Journal of Manyfacturing Technology Managemant 2019**, 30(4),666-683.

Zhu, Q., Sarkis, J., & Lai, K. H. (2008). Confirmation of a measurement model for green supply chain management practices implementation. **International Journal of Production Economics**, 111(2), 261-273.

Zhu, Q., Sarkis, J., & Lai, K. H. (2019). Choosing the right approach to green your supply chains. **Modern Supply Chain Research and Applications**, 1(1), 54-67.